

Datum
2018-12-13

Dokument nr
A-18.106

Vår referens
Anders Fredriksson

Till
Klubbar och arbetsplatsombud inom
avtalsområde Almega Apotek
Regionkontoren
Facklig Rådgivning
Enheten för Avtal och Politik

Karensdagen ersätts med karensavdrag under sjuklöneperioden (de första 14 dagarna)

Bakgrund

När du blir sjuk och inte kan jobba, gäller sjuklönelagen under de första 14 dagarna av sjukperioden. Du får då sjuklön från din arbetsgivare. Genom kollektivavtalen regleras den närmare beräkningen av sjuklönen de första 14 dagarna och formerna för hur sjukanmälan ska göras m.m.

Från och med den 1 januari 2019 ändras nu både Sjuklönelagen och Socialförsäkringsbalken så att den tidigare karensdagen avskaffas. I stället införs en annan karens som ska vara mer lika för alla. I samband med detta ändras även kollektivavtalen.

Idag görs avdrag för en karensdag vilket innebär att sjuklön inte utgår under den första sjukdagen. Efter karensdagen erhålls sjuklön med 80 procent under sjukdag 2-14. Från 1 januari 2019 gäller i stället ett avdrag som ska motsvara 20 procent av den genomsnittliga veckoarbetstiden.

För dig som arbetar med jämn arbetstidsförläggning, t.ex. 8 timmar per dag under 5 dagar per vecka vid heltid, innebär det därmed ingen direkt förändring om du är frånvarande pga. sjukdom hela första dagen. För den som har ett längre arbetspass inplanerat den första sjukdagen innebär det däremot att denna får sjuklön efter de första 8 timmarna. Å andra sidan får den som hade ett kortare arbetspass inplanerat första sjukdagen, eller om denna varit sjuk endast del av dag, fortsatt karens för fler timmar (upp till 8 timmar) senare under sjuklöneperioden.

Kollektivavtalet från och med 1 januari 2019

11.4.2 Sjukdom t o m 14:e kalenderdagen per sjukperiod

För varje timme en tjänsteman är frånvarande på grund av sjukdom görs sjukavdrag per timme

- för sjukfrånvaro upp till 20 % av genomsnittlig veckoarbetstid (karens) i sjuklöneperioden

$$\frac{\text{månadslönen} \times 12}{52 \times \text{veckoarbetstiden}}$$

- för sjukfrånvaro överstigande 20 % av genomsnittlig veckoarbetstid till och med dag 14 i sjukperioden

$$20 \% \times \frac{\text{månadslönen} \times 12}{52 \times \text{veckoarbetstiden}}$$

Om tjänstemannen skulle ha utfört arbete på schemalagd obekvämlig arbetstid utges dessutom sjuklön efter karenstid med 80 % av den kontanta ob-ersättning som tjänstemannen gått miste om.

Anmärkningar

1. För tjänsteman som enligt Försäkringskassans beslut är berättigad till sjuklön utan beaktande av karens, görs sjukavdrag enligt vad som gäller för sjukfrånvaro överstigande 20 % av genomsnittlig veckoarbetstid t o m dag 14 i sjukperioden.
2. Antalet karensavdrag får enligt lagen inte överstiga tio tillfällen under en tolv-månadersperiod. Om det vid en ny sjukperiod visar sig att tjänstemannen fått tio tillfällen med karensavdrag inom tolv månader bakåt från den nya sjuklöneperiodens början, ska avdraget för de första 20 procenten av sjukfrånvaron beräknas enligt vad som gäller för sjukfrånvaro överstigande 20 procent av genomsnittlig veckoarbetstid till och med dag 14 i sjukperioden.
3. Ny sjukperiod som börjar inom fem kalenderdagar från det att en tidigare sjukperiod avslutats ska betraktas som fortsättning på den tidigare sjukperioden. Det innebär att fortsatt karensavdrag kan behöva göras upp till 20 % av genomsnittlig veckoarbetstid i den fortsatta sjukperioden.
4. Alla karensavdrag som görs enligt 11.4.2 med sammanlagt högst 20 procent av genomsnittlig veckoarbetstid inom samma sjukperiod betraktas som ett tillfälle även om avdragen sker på olika dagar.

11.4.3 Begreppen "månadslön" och "veckoarbetstid"

Månadslön = den aktuella månadslönen.

Med månadslön i 11.4.2 avses fast kontant månadslön samt i förekommande fall fasta lönetillägg per månad, t ex arvode.

Med veckoarbetstid avses antalet arbetstimmar per helgfri vecka för den enskilde tjänstemannen. Om tjänstemannen har oregelbunden arbetstid beräknas veckoarbetstiden i genomsnitt per månad eller annan schemaperiod.

Anmärkning

Med tjänstemannens genomsnittliga veckoarbetstid avses veckoarbetstiden i timmar för en normalvecka utan helgdag. För tjänstemän med intermittent eller oregelbunden tjänstgöring beräknas ett snitt över en representativ period.

Beräkning av veckoarbetstiden görs med högst två decimaler varvid 0 - 4 avrundas nedåt och 5 - 9 uppåt.

Om olika lång arbetstid gäller för olika delar av året räknas arbetstiden per helgfri vecka i genomsnitt per år.

Exempel karensavdrag (ej avtalstext)

Exempel 1: Sjuk hel dag och därefter

En tjänsteman med en månadslön om 30 000 kronor, är schemalagd 40 timmar per helgfri vecka, åtta timmar per dag, måndag-fredag. Om han blir sjuk en hel dag (till exempel på måndagen) blir det för honom inte någon skillnad mot idag. Karensen (20 procent av en arbetsvecka är åtta timmar) innebär löneavdrag för åtta timmar. Fortsätter tjänstemannen att vara sjuk även på tisdagen utges sjuklön genom ett avdrag med 20 procent av timlönen, precis som idag.

Avdraget från månadslönen för måndagen blir

$$\frac{30\,000 \times 12}{(52 \times 40) = 2080} = 173,08 \text{ kronor per timme eller totalt } (8 \times 173,08) = 1\,384,64 \text{ kronor.}$$

Exempel 2: Sjuk halv dag med fortsättning nästa dag

Blir han istället sjuk efter halva arbetsdagen (till exempel måndagen den 4 mars) görs för insjuknandedagen löneavdrag med fyra timmar (halva arbetsdagen) enligt formeln nedan. Fortsätter tjänstemannen att vara sjuk görs för den andra dagen i sjukperioden (tisdagen den 5 mars) ett fullt (100 procent) avdrag för ytterligare fyra timmar (de första fyra timmarna av tisdagen) eftersom karensen är åtta timmar. Karensavdraget görs följaktligen med fyra timmar på måndagen och fyra timmar på tisdagen och därefter med 20 procent per timme (för resterande del av tisdagen) eftersom tjänstemannen då ska få sjuklön.

Avdragen från månadslönen blir

$$\frac{30\,000 \times 12}{(52 \times 40) = 2080} = 173,08 \text{ kronor per timme eller totalt } (4 \times 173,08) = 692,32 \text{ kronor för måndagen och}$$

$$\frac{30\,000 \times 12}{(52 \times 40) = 2080} = 173,08 \text{ kronor per timme eller totalt } (4 \times 173,08) = 692,32 \text{ kronor för tisdag förmiddag och}$$

$$\frac{20\% \times 30\,000 \times 12}{(52 \times 40) = 2080} = 34,62 \text{ kronor per timme för tisdag eftermiddag och framåt med } 34,62 \text{ kronor per frånvarotimme till och med dag 14 i sjuklöneperioden som slutar den 17 mars efter 14 dagar precis som i dag. Därefter gäller samma regler som i dag; sjukdom från och med 15:e kalenderdagen.}$$

Exempel 3: Deltidssjuk under karensperioden

Blir han istället sjuk på måndagen (måndagen den 4 mars) med två timmar kvar av arbetsdagen och fortsätter att vara deltidssjuk med två timmar per dag hela veckan görs för insjuknandedagen löneavdrag med två timmar enligt formeln nedan. För tisdag, onsdag och torsdag den andra till fjärde dagen i sjukperioden görs ett fullt (100 procent) avdrag för två timmar per dag eftersom karensen är åtta timmar. För fredagen (den 8 mars) utges sjuklön för två timmar genom avdrag med 20 procent per timme. Avdragen från månadslönen blir

Avdrag för måndag - torsdag dras två timmar per dag:

$$\frac{30\,000 \times 12}{(52 \times 40 \Rightarrow) 2080} = 173,08 \text{ kronor per timme eller totalt } (4 \times 2 \times 173,08) = 8 \times 173,08 \text{ eller } 1\,384,64 \text{ kronor}$$

Avdrag för fredag och framåt:

$$\frac{20\% \times 30\,000 \times 12}{(52 \times 40 \Rightarrow) 2080} = 34,62 \text{ kronor per frånvarotimme till och med dag 14 i sjuklöneperioden som slutar den 17 mars. Därefter gäller samma regler som i dag; sjukdom från och med 15:e kalenderdagen.}$$

Exempel 4: Återinsjuknande inom fem kalenderdagar

Om tjänstemannen som varit sjuk 4 timmar måndagen den 4 mars istället återkommer och är frisk på tisdagen (den 5 mars) och blir sjuk igen på fredagen (den 8 mars, då sjuk hela dagen) görs ett fortsatt karensavdrag med fyra timmar på fredagen, fortsatt karensperiod. Fredagen blir dag två i sjuklöneperioden precis som idag eftersom tjänstemannen återinsjuknar inom fem kalenderdagar.

Det senare insjuknandet utgör en fortsättning på den första sjukperioden och därmed görs ett fortsatt karensavdrag eftersom fullt avdrag ännu inte gjorts.

Avdragen från månadslönen blir för måndagen:

$$\frac{30\,000 \times 12}{(52 \times 40 \Rightarrow) 2080} = 173,08 \text{ kronor per timme eller totalt } (4 \times 173,08) = 692,32 \text{ kronor.}$$

Avdraget för fredag förmiddag:

$$\frac{30\,000 \times 12}{(52 \times 40 \Rightarrow) 2080} = 173,08 \text{ kronor per timme eller totalt } (4 \times 173,08) = 692,32 \text{ kronor.}$$

Avdragen för måndag och fredag är ett tillfälle, ett karensavdrag, även om avdrag sker på två olika dagar. Vilket har betydelse för beräkningen av tio karensavdrag (allmänt högriskskydd)

Avdraget för fredag eftermiddag och framåt:

$\frac{20\% \times 30\,000 \times 12}{(52 \times 40) = 2080} = 34,62$ kronor per frånvarotimme till och med dag 14 i sjuklöneperioden (torsdagen den 20 mars). Därefter gäller samma regler som i dag; sjukdom från och med 15:e kalenderdagen.

Exempel 5: Oregelbunden arbetstid heltid

En tjänsteman med en månadslön om 30 000 kronor, är schemalagd 40 timmar per helgfri vecka, tolv timmar per dag, måndag-onsdag och torsdag 4 timmar. Om han blir sjuk en hel dag (till exempel på måndagen) blir det för honom karensavdrag för 8 timmar. Karensen (20 procent av en arbetsvecka på 40 timmar är åtta timmar) innebar löneavdrag för åtta timmar, inte för hela arbetsdagen. För de resterande fyra timmarna på måndagen som han är sjuk utges sjuklön genom ett avdrag med 20 procent av timlönen.

Avdraget från månadslönen för de första åtta timmarna på måndagen blir:

$\frac{30\,000 \times 12}{(52 \times 40) = 2080} = 173,08$ kronor per timme eller totalt $(8 \times 173,08) = 1\,384,64$ kronor.

Avdraget för resterande fyra timmar på måndagen och framåt:

$\frac{20\% \times 30\,000 \times 12}{(52 \times 40) = 2080} = 34,62$ kronor per frånvarotimme till och med dag 14 i sjuklöneperioden (den 17 mars). Därefter gäller samma regler som i dag; sjukdom från och med 15:e kalenderdagen.

Exempel 6: Oregelbunden arbetstid deltid

En deltidsanställd tjänsteman med en månadslön om 22 500 kronor, är schemalagd 30 timmar per helgfri vecka, 8 timmar per dag måndag-tisdag och sju timmar per dag onsdag-torsdag. Om han blir sjuk en hel dag (måndagen den 4 mars) blir det för honom karensavdrag för 6 timmar. Karensperioden (20 procent av en arbetsvecka på 30 timmar är sex timmar) innebär löneavdrag för sex timmar på måndagen, således inte för hela arbetsdagen. För de resterande två timmarna på måndagen som han är sjuk utges sjuklön genom ett avdrag med 20 procent av timlönen.

Avdraget från månadslönen för de första sex timmarna på måndagen blir:

$\frac{22\,500 \times 12}{(52 \times 30) = 1560} = 173,08$ kronor per timme eller totalt $(6 \times 173,08) = 1\,038,48$ kronor.

För de resterande två timmarna på måndagen och framåt blir avdraget:

$\frac{20\% \times 22\,500 \times 12}{(52 \times 30) = 1560} = 34,62$ kronor per timme till och med dag 14 i sjuklöneperioden (den 17 mars). Därefter gäller samma regler som i dag; sjukdom från och med 15:e kalenderdagen.

Exempel 7: Allmänt högriskskydd - högst tio karenstillfällen

Det allmänna högriskskyddet innebär att den anställde inte ska få fler än tio karensavdrag under den senaste tolvmånadersperioden. Tolvmånadersperioden räknas löpande bakåt.

Tjänstemannen hade nio karensdagar från och med den 5 maj 2018 till och med den 31 december 2018. Han blir sjuk måndagen den 4 mars 2019 i fyra timmar, blir frisk på tisdagen och återinsjuknar på fredagen den 8 mars. En sjukperiod som börjar inom fem kalenderdagar från att en tidigare sjukperiod upphört ska betraktas som en fortsättning på tidigare sjukperiod. Alla karensavdrag som görs med sammanlagt högst 20 procent av genomsnittlig veckoarbetstid inom samma sjukperiod betraktas som ett tillfälle även om avdragen sker på olika dagar. Följaktligen är avdragen för 4 och 8 mars ett tillfälle. När det gått mer än fem kalenderdagar (men före den 5 maj) blir han sjuk igen. Då görs det inte något karensavdrag eftersom han redan fått tio karensavdrag de senaste tolv månaderna. Detsamma blir fallet för varje sjukdag som sker inom en tolvmånadersperiod där den anställde haft tio karensavdrag. När nytt karensavdrag kan ske efter den 5 maj 2019 beror på när det under de senaste tolv månaderna åter blivit färre än tio karensavdrag.